

Forslag til Forespørgselsdebat om hvordan vi sikrer, at ingen arbejdsduelige borgere kan modtage sociale ydelser uden at bidrage med en indsats til samfundet.

(Medlem af Inatsisartut Simigaq Heilmann, Demokraterne)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Råstoffer og Arbejdsmarked)

Naalakkersuisut takker medlem af Inatsisartut, Simigaq Heilmann, for forslaget til forespørgselsdebat om at sikre, at ingen arbejdsduelige borgere modtager sociale ydelser uden at bidrage med en indsats til samfundet.

Det er særdeles glædeligt, at vi oplever vækst og fremgang i Grønland. Rigtig mange borgere er kommet i job og har fået mulighed for at forsørge sig selv. I disse år oplever vi en markant stigning i antal beskæftigede og samtidig et fald i registrerede arbejdssøgende. Det er meget positivt. Beskæftigelse og uddannelse er afgørende for en aktiv og meningsfyldt tilværelse. Det har stor menneskelig værdi, når flere oplever, at de kan bidrage på arbejdsmarkedet, hvor deres indsats er værdsat og skaber værdi for hele samfundet.

Selvom der er grund til at glæde sig over udviklingen, så er der fortsat en stor gruppe borgere, heriblandt unge mellem 16-25 år, der står uden for arbejdsmarkedet og som heller ikke er i gang med uddannelse. Det er netop i disse år, når behovet for arbejdskraft er stort, at vi skal bruge muligheden for at få endnu flere borgere ind i fællesskabet – ind på arbejdsmarkedet – så alle bidrager til vores fælles udvikling. Derfor er det afgørende, at også de unge udnytter deres potentiale på arbejdsmarkedet.

Det stillede spørgsmål er meget relevant. Det er positivt, at der ønskes en diskussion af noget så grundlæggende for vores samfund som det, at alle, der kan, også bidrager til fællesskabet med den indsats, de er i stand til at bidrage med.

Lovgivningen bag de sociale ydelser stiller allerede krav til de arbejdsduelige ledige om, at de udnytter deres arbejdsmuligheder og tager imod anvist arbejde som betingelse for at have ret til at modtage sociale ydelser til forsørgelse på grund af ledighed. Landstingsforordningen om Offentlig Hjælp understreger, at alle borgere har pligt til at forsørge sig selv, sin ægtefælle og børn under 18 år. Inatsisartutloven om Arbejdsmarkedsydelse stiller ligeledes krav om, at den ledige tager imod anvist arbejde eller opkvalificeringstilbud. Hvis den ledige afviser et jobtilbud eller ikke vil medvirke i opkvalificeringstilbud, skal der gives karantæne, og der kan for modtagerne af offentlig hjælp ligeledes indstilles til sanktioner.

Naalakkersuisut er enige med forslagsstilleren i, at det skal kunne betale sig at arbejde, og at det ikke er acceptabelt, at der er arbejdsduelige borgere, der modtager sociale ydelser uden at give noget tilbage til samfundet. Naalakkersuisut vil ikke acceptere, at der er arbejdsduelige ledige, der afviser at tage imod et arbejde, som vedkommende vil kunne varetage. Vi er klar over, at

der er borgere, der har ønske om at bidrage aktivt til samfundet, men som har sociale, fysiske eller psykiske problemer. Disse borgere skal have støtte i tæt samarbejde mellem de relevante instanser.

Naalakkersuisut mener ikke, at det vil være realistisk at stille krav om straks-aktivering. I de store byer er der stort set ingen ledige i matchgruppe 1 (de arbejdsduelige), og i de mindre byer og i bygderne er straks-aktivering ikke løsningen på den ledighedsproblematik, der findes dér.

Naalakkersuisut er enige med forslagsstiller i, at det er et samfundsmæssigt paradoks, at der i Grønland er ledige ufaglærte samtidigt med, at der hentes ufaglærte arbejdere udefra for at udføre ufaglært arbejde. Det skal bemærkes, at arbejdstilladelse til ufaglært udefrakommende arbejdskraft kun gives i de tilfælde, hvor kommunen ikke har anvist ledig lokal arbejdskraft til stillingen.

Finanslovsbevillingen på mobilitetsfremmende ydelse er for 2019 blevet til det dobbelte med det formål at hjælpe endnu flere ledige lønmodtagere med at flytte til et andet sted i landet, hvor deres arbejdskraft efterspørges. Der er i 2019 indtil medio november givet hjælp til 111 personer med mobilitetsfremmende ydelse til både sæsonarbejde og faste jobs.

Udover at benytte de allerede eksisterende sanktionsmuligheder må Majoriaq forventes at leve op til ansvaret om at anvise så mange arbejdsføre ledige til de stillinger, der skal besættes som overhovedet muligt. Herudover skal Projekt Kompetence Udvikling (PKU) tilpasse udbud af opkvalificeringstilbuddene til behovet hos den ufaglærte arbejdsstyrke, så endnu flere vil kunne bestride de jobs, der sædvanligvis rekrutteres medarbejdere til udefra.

Til orientering kan jeg oplyse, at Naalakkersuisut fortsat prioriterer det tværdepartementale projekt: Øget Selvforsørgelse, der bl.a. skal sikre, at endnu flere kommer i beskæftigelse, og at incitamenterne for selvforsørgelse styrkes. I dette arbejde indgår der overvejelser om, hvordan et forslag til forsørgelsesydelse for ledige kan imødekomme både krav om rådighedsforpligtelse, tryghed for den ledige og dennes familie, lettere administration og – samtidigt med revision af offentlig hjælp – gøre ydelserne sammenlignelige med arbejdsindtægter og sikre, at der er klare incitament for at være selvforsørgende. Det er samtidig i projekt: Øget Selvforsørgelse, at det skal sikres, at de forskellige former for forsørgelsesydelser ”spiller sammen”.

I Naalakkersuisut glæder vi os over, at det tværdepartementale samarbejde omkring selvforsørgelse og forsørgelsesydelser peger fremad og gør op med tidligere tiders tendens til silo-tænkning. Dette samarbejde fortsætter, og det forventes, at der i de kommende år vil være beslutningsforslag klar om nye krav til og rettigheder for ledige i Grønland.

Med disse ord ser Naalakkersuisut frem til en spændende og konstruktiv debat i salen.